

HANDLINGSPROGRAM RÄDDNINGSTJÄNST

Enligt lagen om skydd mot olyckor

Västra Mälardalens räddningstjänstförbund
Köping – Arboga - Kungsör

Antagen av direktionen: 2005 - 08 - 22

Handlingsprogram för räddningstjänstverksamhet i Västra Mälardalens räddningstjänstförbund enligt lagen om skydd mot olyckor, SFS 2003:778

Innehållsförteckning

1. Inledning med målformulering
2. Risker
3. Organisation
 - 3.1 Personella resurser
 - 3.2 Personalförsörjning
 - 3.3 Kompetenser
 - 3.4 Förbundets operativa ledning
4. Förmåga att utföra räddningsinsats
5. Insatstider
6. Brandvattenförsörjning
7. Övning/fortbildning
8. Olycksorsaksutredning/utvärdering av insats
9. Räddningsinsats vid förhöjd beredskap
10. Avtal om samverkan
11. Hamnar och dess gräns i vatten
12. Varning, alarmering, information till allmänheten

1. Inledning

Den nya räddningstjänstlagstiftningen "Lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778)" föreskriver att kommunen/kommunalförbund skall ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. Den nya lagstiftningen tar fasta på den komplexa riskbild som utbyggnaden av infrastrukturen fört med sig. Riskbilder för samhällsstrukturen har ökat under senare år. Honnörsordet för lagstiftningen är att förebygga att skador inträffar. Skydd mot olyckor skall anpassas efter lokala riskbilder i överensstämmelse med det nationella målet. **"Räddningstjänsten skall planeras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektiv sätt."** Viktigt i den nya lagstiftningen är också att den enskilde ägaren/innehavaren av objekt har fått ett tydligare ansvar att förebygga och vidta åtgärder för sitt eget skydd mot olyckor.

Räddningstjänstförbundets huvudmål utgår från medlemskommunernas prioriterade målsättningar att innevanarna skall bo och leva i en säker och trygg kommun, samt att kommunerna skall vara attraktiva för såväl befintliga som nyetablerande företag.

Visioner: Inga olyckor i förbundet skall medföra omkomna eller allvarligt skadade.

Verksamhetsmål: Om en olyckshändelse ej kunnat förebyggas utan sker ändå, skall förbundets operativa förmåga tillgodose att, dygnet runt, oavsett rådande yttre omständigheter kunna rädda liv och begränsa skador på människor, egendom och miljö.

Säkerhetsmål: Säkerheten för äldre och utsatta grupper skall öka. Räddningsinsatser förorsakade av mänskligt felhandlande skall minska. Näringslivet skall inte drabbas av produktionsbortfall pga. bränder.

Prestationsmål: Förbundet skall vara öppet för nytänkande inom material och utrustning. Medverka i medlemskommunernas planering mot extraordinära händelser. Via råd och rön föra ut kännedom om de nya risker som kommer till vår kännedom. Uppförande av insatskort för industrier. Att med två man i beredskap vid station Kolsva förhindra skador på människor förorsakade av brand i byggnad.

Uppföljning av ovanstående mål skall ske vid årets slut.

2. Risker

Inom räddningstjänstförbundets område finns risker av skiftande karaktär. Begreppet risk innebär en avvägning mellan sannolikhet och konsekvens. En risk kan ge stora konsekvenser men sannolikheten är liten att det inträffar. Omvänt kan konsekvensen vara liten men sannolikheten stor att det inträffar.

Medlemskommunerna har var för sig genomförda riskanalyser som kan tyckas föråldrade, framtagna 1995. Trots detta är riskerna i stort sett aktuella. Det infrastrukturella arvet gör att de vägar, villaområden, industrier osv. som finns ligger där de alltid har gjort, varför genomgripande förändringar ej låter sig göras. I stället skall insatserna riktas mot förebyggande arbete dvs. förhindra att en olycka uppkommer och om den trots allt inträffar, minska konsekvenserna av olyckan.

Om vi ser till några specifika risker i förbundet så finns det transporter av farligt gods på både järn- och landsväg, hamn, lagring/tillverkning av farligt gods, industrier/områden med hög riskmiljö, trafikolyckor, lasarett, tät trähusbebyggelse, risk för skred, översvämningar mm.

Inom förbundet finns också tre stycken Sevesoanläggningar i den högre klassen. Anläggningar där en olycka kan vålla stor skada på människor och miljö.

Anläggningarna är YARA, Mälarhamnar, AGA gas samtliga belägna i Köping, I den lägre Seveso klassen finns Arboga hårdkrom. För dessa anläggningar gäller speciell lagstiftning. Ytterligare specificerade risker är delar av Åsby industriområde i Arboga samt en större gasolcistern vid värmeverket i Kungsör.

Det föreligger också skyldighet att beakta rena miljörisker. I förbundet finns ett flertal vattentäkter som betjänar merparten av innevånarna och där ett utsläpp av farligt gods kan få förödande konsekvenser. Miljön runt Mälaren är också av ett högt naturskyddsvärde.

3. Organisation

Respektive medlemskommuns fullmäktige har uppdragit åt det gemensamma räddningstjänstförbundet att fullgöra de uppgifter som ankommer på kommunerna enligt den nya lagen om skydd mot olyckor. Förbundet leds av en politiskt tillsatt direktion. Förbundets verksamhet regleras i Förbundsordningen och Förbundsreglementet. Som verkställande tjänsteman fungerar räddningschefen.

Normal verksamhetsutövning är delegerad till räddningschefen via fastställd delegationsordning. Räddningschefen har i sin tur möjlighet till vidaredelegering till andra tjänstemän i förbundet. Räddningschefen är alltid räddningsledare men kan utse annan att vara räddningsledare om kompetenskrav enligt senare stycke är uppfyllda.

Vid ordinarie räddningschefs längre eller kortare frånvaro tjänstgör tre avdelningschefer med schemalagda uppgifter som räddningschef i beredskap.

3.1 Personella resurser

I förbundet

1 Räddningschef i beredskap (RIB)

1 Insatsledare (station 20 Köping)

Station 20 Köping

Heltid

1 Styrkeledare

4 Brandmän

Station 22 Kolsva

Räddningstjänstpersonal i beredskap

1 Styrkeledare

1 Brandman

Station 23 Arboga

Heltid vardagar mån. -torsd. 07.30-16.30 , fre 07.30-12.00

1 Styrkeledare

2 Brandmän (min)

Räddningstjänstpersonal i beredskap

1 Styrkeledare

4 Brandmän

Station 25 Kungsör

Räddningstjänstpersonal i beredskap

1 Styrkeledare

4 Brandmän

Räddningsvärn Valön Hjälmare

6 Räddningsvärnsmän

3.2. Personalförsörjning

Målsättningen är att det i Arboga och Kungsör skall finnas personal i pool för att kunna täcka behovet vid ev. vakanser för räddningstjänstpersonal i beredskap. I Kolsva har vi en bemanning på en styrkeledare och en brandman. Strategin för att nyttja dessa på bästa sätt är inköp av en mindre buss med skärsläckare för att kunna utföra meningsfulla första insatser med 2 man.

3.3. Kompetenser/Utbildningar

Lagen om skydd mot olyckor anger den kompetens som krävs för vissa befattningshavare i utryckningstjänst. Behörighetskrav gäller endast för tjänst som räddningsledare. Övrig personal skall ha lämplig kompetens och utbildning för de uppgifter de skall utföra.

Räddningschef i beredskap

Räddningsverkets kurs A Räddningsledare, B och C Räddningsledning eller motsvarande regler enligt övergångsbestämmelser.

Insatsledare

Räddningsverkets kurs A Räddningsledare och B Räddningsledning, eller motsvarande regler enligt övergångsbestämmelser.

Styrkeledare

Räddningsverkets kurs A Räddningsledare, eller motsvarande regler enligt övergångsbestämmelser.

Brandmän i utryckningstjänst

Räddningsverkets utbildning för räddningsinsats för deltidsanställda brandmän eller motsvarande. Brandmän skall ha kompetens för rök- och kemdykning och uppfylla arbetsmiljöverkets krav på fysisk status.

3.4. Förbundets operativa ledning

Räddningschefen skall leda räddningstjänsten efter förbundsledningens politiska intentioner. Räddningstjänsten planeras utifrån behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt. Räddningstjänstens operativa verksamhet skall planeras och organiseras så insatser kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Ledningsnivå 1

Liten händelse - ledning av enskild enhet
Styrkeledare blir Räddningsledare

Ledningsnivå 2

Mellanstor händelse – samordning av enskilda enheter
Insatsledare blir Räddningsledare
Styrkeledare på respektive enhet blir sektorchef
Räddningschef i beredskap (RIB) finns som bakre stöd åt Räddningsledaren

Ledningsnivå 3

Stor händelse – operativ ledning
Räddningschef i beredskap eller insatsledare blir Räddningsledare
Insatsledare blir skadeplatschef när RIB blir Räddningsledare

Ledningsnivå 4

Strategisk/Normativ ledning
Räddningschef i beredskap leder alltid denna

4. Förmåga att utföra räddningsinsats

Förbundet skall under dagtid vardagar samtidigt klara ett av alternativen:

1. en liten händelse (en station) i varje stations ansvarsområde.
2. två mellanstora händelser (två stationer) alternativt en mellanstor händelse (två stationer) och två små händelser (en station) någonstans i förbundet
3. en stor händelse (tre stationer) och en liten händelse (en station) någonstans i förbundet.
4. en stor händelse (fyra stationer) någonstans i förbundet.

Under övrig tid skall förbundet samtidigt klara av ett av alternativen:

1. en liten händelse (en station) i varje stations ansvarsområde.
2. en mellanstor händelse (två stationer) och en mindre händelse (en station) någonstans i förbundet
3. en stor händelse (tre stationer) någonstans i förbundet.

Vid pågående räddningsinsats kommer fiktiva stationer bemannade av räddningstjänstpersonal i beredskap att placeras ut på strategiska platser i förbundet och svara för beredskapen och minimera insatstiden vid ev. andra larm

Vid behov av ytterligare personalresurser finns möjlighet att ringa in fridygnsledig heltidspersonal och även ledig räddningstjänstpersonal i beredskap.

Förmåga vid räddningsinsatser	Förbundet	Stn 20 Köping	Stn 22 Kolsva	Stn 23 Arboga dagtid	Stn 23 Arboga	Stn 25 Kungsör
Invändig livräddning i byggnad med rökdykare	x	x		x	x	x
Utvändig släckning av byggnad	x	x	x	x	x	x
Utvändig livräddning upp till 3 våningar	x	x	x	x	x	x
Utvändig livräddning upp till 8 våningar	x	x		x	x	
Invändig insats i stora lokaler med långa avstånd	x			x		
Släckning av brandfarlig vara – stora mängder	x					
Släckning av brandfarlig vara – små mängder	x	x		x	x	x
Skogsbrandsläckning	x	x	x	x	x	x
Kemdykarinsats liten omfattning	x	x		x	x	x
Kemdykarinsats större omfattning	x					
Rappellering	x	x		x		
Ytvattenlivräddning med båt	x	x	x	x	x	x
Ytvattenlivräddning med bräda och dräkt	x	x		x	x	x
Losstagnation av fastklämda	x	x		x	x	x
Stab och ledning av stor insats – även avlösning	x					
Längre insatser – även avlösning	x					
Sjöräddning Mälaren	x	x				x
Sjöräddning Hjälaren	x			x	x	
Förstainsats med skärsläckare	x		x			
Första hjälp till skadad	x	x	x	x	x	x
Mobil transport av skadad i terräng	x			x	x	
Skjutning av gasflaskor	x	x		x		
Olycksorsaksutredning	x					
Utvärdering av egen insats	x					

5. Insatstider till kommunens olika delar

Med få undantag är förbundets riskobjekt lokaliserade till respektive medlemskommuns tätorter. Med riskobjekt menas centrumbebyggelse över fyra våningar, större samlings-salar, vårdanläggningar, hotell, större skolor och större industrier.

Förbundets insatstid för riskobjekt enligt ovan bör ej överstiga 10 minuter. I de fall ett riskobjekt (vård, samlingslokal) befinner sig utanför 10 minuters insatstid är dessa försedda med lägst intern utrymningslarm, i vissa fall SOS anslutet automatlarm.

Tabell: Målsättning för framkörningstider till räddningsinsats och rökdykning samt förstärkning till respektive tätort

Tätort	Inv.	Tid till räddningsinsats	Tid till rökdykarinsats	Tid till förstärkning vid insats i eget insatsområde
Köping	~17 300	< 10 min	< 10 min	< 15 min Arb/Kör
Arboga	~10 600	< 10 min	< 10 min	< 15 min Köping
Kungsör	~6 000	< 10 min	< 10 min	< 15 min Köping
Kolsva	~2 500	< 10 min	< 15 min Köping	< 15 min Köping
Valskog	~800	< 10 min	< 10 min Köping	< 15 min Arboga
Munktorp	~500	< 10 min	< 10 min Köping	< 30 min Arb/Kör
Götlunda	~150	< 15 min	< 15 min Arboga	< 30 min Köping
Medåker	~100	< 15 min	< 15 min Arboga	< 15 min Köping
Landsbygd	~8 350	<10 min-> 30 min	<10 min-> 30 min	<10 min-> 30 min

Av tabellen framgår att målsättningen är att ca 80 % av förbundets innevånare nås av en räddningsinsats inom 10 minuter. Inom 20 minuter når motsvarande styrkor ca 95 % av hela förbundets innevånare. Med undantag av Köpings kommuns nordvästra del samt ön Valen i Hjälmaren nås samtliga av förbundets innevånare av en räddningsstyrka inom 30 minuter. Förbundets geografiska läge gör att insatstider ej påverkas av avtal med annan kommun.

6. Brandvattenförsörjning

I tätorterna Köping, Arboga, Kungsör, Kolsva, Valskog och Munktorp finns brandpostnät anslutna till respektive kommuns vattenledningsnät. Alternativsystemet med utglesning av brandposter förekommer i vissa områden. Respektive kommun ansvarar för tillsyn av brandposterna.

Tillkommande vattenförsörjning vid höjd beredskap.

För att tillgodose kommunernas förmåga till brandvattenförsörjning vid händelser som kan föranleda bortfall av ordinarie vattenledningsnät (ex vid höjd beredskap) skall det finnas tre stycken krigsbranddammar, (Köping 2, Arboga 1). Samtidigt avses de vattendrag som passerar Köping, Arboga, Kungsör att utgöra ett komplement. Vidare skall fasta anläggningar som badhus och andra större vattenmagasin användas.

7. Övning/Fortbildning

För att leva upp till förmågan som angivits skall varje brandman heltid öva minst 150 tim/år och räddningstjänstpersonal i beredskap minst 50 tim/år. I dessa övningar skall även kravet enligt AFS 1995:1 uppfyllas gällande kompetens för rök- och kemdykare. Vidare skall insatsövningar ingå för de olika insatsstyrkorna som skall ledas av Insatsledare. Insatsledare och högre befäl skall öva stab och ledning minst 8 tim/år. Samverkansövningar inom förbundet skall genomföras minst en gång varje år. Räddningsvärdet på Valön i Hjälmaren skall övas vid minst ett tillfälle varje år.

Förbundets målsättning är att personalen skall hållas uppdaterade gällande nya metoder och ny teknik. Förbundet satsar på mobilt datorstöd och GPS teknik i utryckningsverksamheten. Tillträde till kurser, mässor, övningar, demonstrationer och andra evenemang som kan vara utvecklande kommer i möjligaste mån att främjas.

8. Olycksorsaksutredning och utvärdering av egen insats

Förbundet kommer att arbeta med olycksorsaksutredning av olyckor som förorsakat räddningsinsats.

Förbundet avser även att utvärdera såväl egna insatser som övningsverksamheten och statusen på den egna personalen.

9. Räddningsinsatser vid höjd beredskap

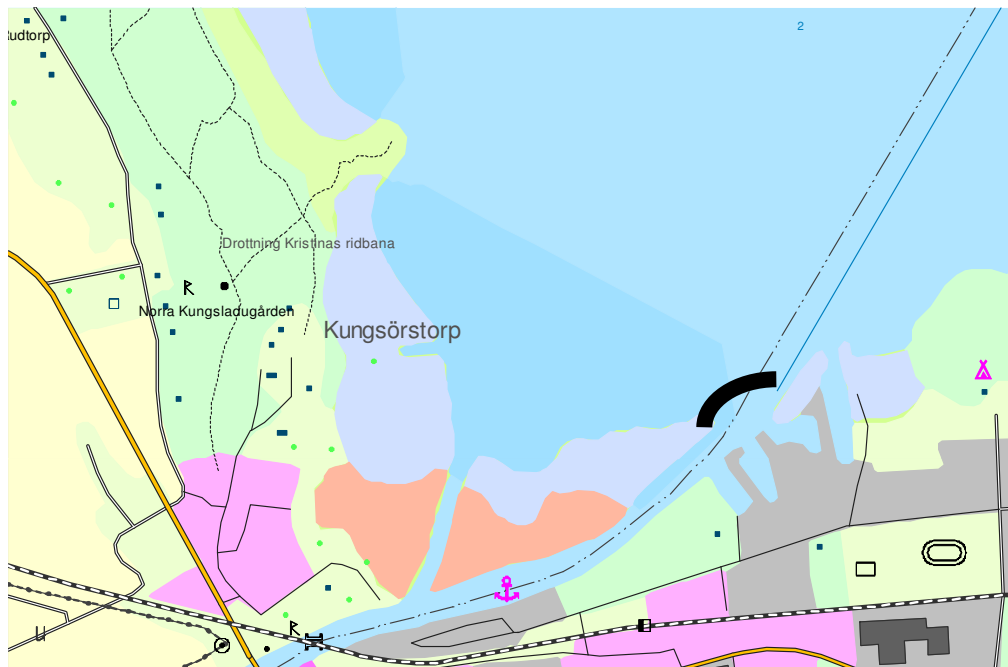
Förbundets förmåga att agera vid höjd beredskap och extraordinära händelser beräknas att fungera med den fredstida organisationen. Vid behov kan arbetstidsuttaget för heltidspersonalen i Köping och Arboga utökas till 2 skift och på så sätt fördubbla personalstyrkan för heltidspersonalen i förbundet. Den statliga planeringen bygger på fyra typolyckor/skadeplatser i förbundet.

10. Avtal om samverkan

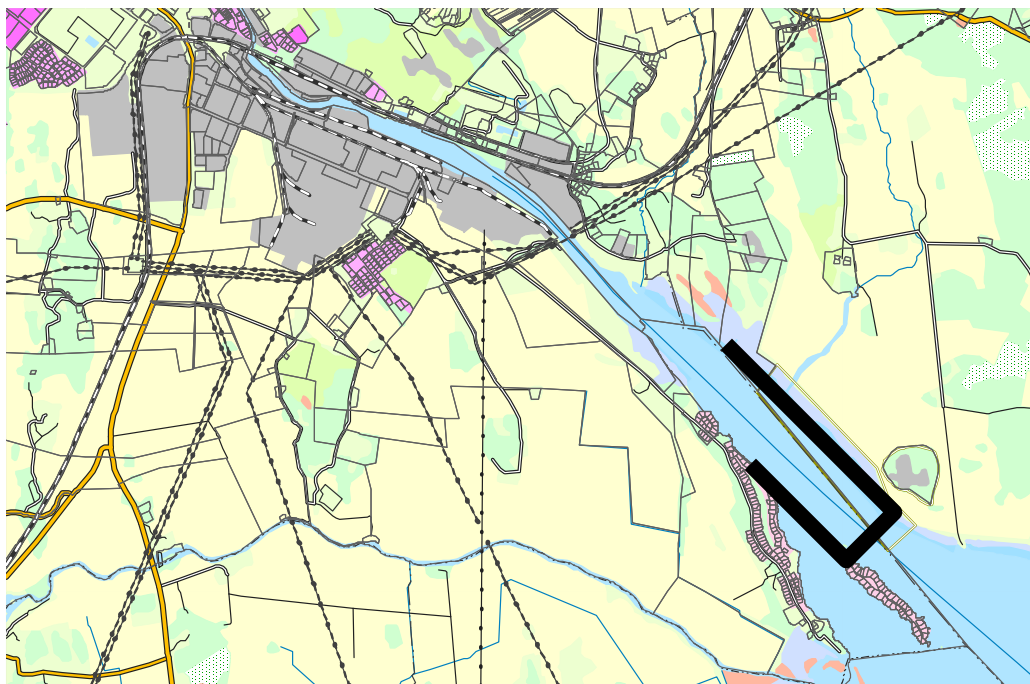
Utgångspunkten för de avtal om samverkan som har tecknats är att närmsta räddningskår skall larmas för en första insats, oavsett om var i förbundet objektet är beläget. Detta oavsett om det är en länsgräns eller gräns mot annan kommun. Avtal enligt ovan finns med Mälardalens brand & räddningsförbund. Avtal med andra kommuner/förbund skall ses över och nytecknas i förbundets regi. Vidare finns avtal tecknat med YARA om beredskap på YARAs område. Samtliga avtal finns att tillgå på brandstationen i Köping.

11. Hamnar och dess gränser i vattnet

Gränsen mellan statlig räddningstjänst och kommunal räddningstjänst i Mälaren framgår av streckad linje i nedanstående skisser. Endast Köping och Kungsör är berörda.

Gräns Kungsör

Gräns Köping

12. Varning, Alarmering och Information och upplysning till allmänheten

Räddningstjänstförbundets handlingsprogram skall finnas tillgängliga på respektive kommuns hemsida samt VMRF:s hemsida när den blir aktuell. Vidare skall ett antal exemplar finnas tillgängliga hos räddningstjänstförbundet. Vid större förändringar i handlingsprogrammet skall detta meddelas via pressmeddelanden till berörda lokalmedier samt ändring av hemsidan.

Vid allvarliga olyckor, inom eller utom VMRF:s område skall allmänheten kunna varnas. Varning kan ske på två sätt, antingen som ett ”myndighetsmeddelande” i radio då faran ej är överhängande. Vid akut fara används signalen ”viktigt meddelande till allmänheten” som ges via tyfoner utplacerade i tätorterna.

Efter signalen kommer alltid ett meddelande via riks-/lokalradion om vad som skett och vilka åtgärder den enskilde skall vidtaga. Signalen kan utlösas från respektive brandstation (dock ej Kolsva) samt från SOS Alarm. Det finns i förväg planerade meddelanden som är klara att sända beroende på händelsens geografiska placering och vindriktning. Planeringsunderlag finns i en särskild pärm.

Informationen skall delges tätorternas innevånare via kommunernas hemsidor samt via lokalmedia vid revidering av handlingsprogram vid ny mandatperiod eller annan genomgripande förändring. För Köping gäller särskild informationsskyldighet knutet till de tre Sevesoanläggningar som finns i tätorten

I förbundet ingående räddningsstyrkor larmas av SOS Alarm AB i Västerås. Larm ges på respektive station samt på personsökare. Möjlighet till utalarmering kan ske på två av varandra oberoende larmvägar för att trygga utalarmeringsfunktionen. I anslutning till varje brandstation finns möjlighet till direkt kommunikation med SOS Alarm AB (larmtelefon).

Vid telebortfall finns planer för utplacering av mobila enheter med kommunikationsmöjligheter för att säkerställa allmänhetens möjlighet till 112 funktionen. Information om teleavbrott skall delges allmänheten via radio. Teleavbrott i mindre omfattning åtgärdas ej. Ovanstående åtgärder ligger även till grund för alarmering och information vid höjd beredskap.

För att själva upprätthålla förmåga att larma ut och kommunicera internt vid strömbortfall är samtliga stationer utom Kolsva försedda med reservkraft. Om det är nödvändigt kan vitala funktioner i Kolsva drivas via mobilt elverk

13. Uppföljning

Vid årets slut skall uppföljning av respektive mål redovisas för direktionen. Redovisning skall ske för respektive delmål enligt följande.

